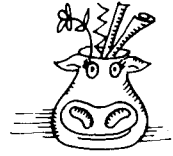

שונות

פינת הלשון

סולר – מה זה ומהיכן זה בא

מאז ששמעתי לראשונה את המילה **סולר**, תהיתי מניין המונח הזה. פעם, עוד בראשית שנות החמישים, כאשר ניגשנו לתכנן את מכון החליבה הראשון במשק גניגר, רצינו להתקשר לחברת דה־לאואל בארה"ב כדי לברר כל מיני פרטים טכניים. בין היתר היתה שם שאלה, האם נחוץ קיטור לניקוי וחיטוי המתקן או שמא מספיק הניקוי במים חמים. כבר אז חיממו מים בדלק נוזלי ובדודים קטנים יחסית השתמשו באותו סולר שגם שימש למנועי דיזל של טרקטורים. מאחר ולא ידעתי אנגלית נעזרתי בחברת משק, מורה לאנגלית ילידת ארה"ב. היא לא היתה מכונאית וגם לא הכירה המונח סולר מקודם. אז החלטנו באופן דמוקראטי לאיית המילה באנגלית SOLAR, ממש כמו שעד היום כתוב בתחנות הדלק. תשאלו כל גויי ארץ ולא ידעו שזה מכוון לדלק מנועי דיזל. לכל היותר יקשרו SOLAR עם שמש, כי כך נכון על פי המקור הרומי של המילה. מעבר לזה אפילו הדמיון הכי פרוץ לא יגיע.

במשך הזמן התעורר בי החשד, שמא מקור הסולר בשיבוש של מונח שהיה ידוע לוותיקי החלוצים יוצאי מזרח אירופה, או על יד זה. הנה ראו איזה פלא. באחת ההודמנויות של גיחה לברה"מ עצר הנהג בתחנת דלק לצורך תדלוק, במקום רחוק מעבר להרים המפרידים בין אירופה לאסיה. היה שם בנוי 76 אוקטן, אנחנו לקחנו 93 אוקטן. עוד אנו מחכים לסיום ההליכים הרשמיים לקבלת הדלק, נזכרתי ושאלתי בקשר לדלק מנועי דיזל. הסבירו לי כמו לאחד שרק זה עתה גילה את ההבדל,

שלצורך זה לא נוהגים להשתמש בבנוי, אלא בדלק כבד ושמוני קמעה – **סוליאָר** (COAL).
(COAL).

נכון, שבברה"מ הדלק הזה נראה מעט יותר שמן מאצלנו, אבל זה מה יש. מי שזוכה ושמע מבטאם של הוותיקים גם מבין, שבזכותם הסולר עלה ארצה בזמנו ואם עד כה החזיק מעמד, בודאי ישכון קבע בארצנו.

באותה הזדמנות, כאשר טיילנו (בין משימה אחת למשניה, כמובן) ביער ציפיתי לכך, שבכל רגע יגיע איזה דב גדול מן הסבך וינסה לזכות אותי בחיבוק המפורסם. בסתר לבי קיוויתי, שעם זה גורלי או שלפחות תהיה זו דובה. אולם, הרגיעו אותי בהסבר שהדובים עדיין ישנים את שנת החורף שלהם, היתה מחציתו של חודש אפריל והשלג והקרח עדיין לא נמסו. אהה! חשבתי שסוף סוף מצאתי את מקור ה**חורפ** שאנו תופסים לפעמים. ניסיתי לברר, אך זה לא בדיוק זה. לעומת זאת, ישנה מילה רוסית **חראפ** (храп) – נחירה. אולי יש קשר בין **חורף** (שנת חורף) ול**נחור** (חראפ), ואולי אין קשר בין השפות. מה לעשות, אף האשפרות הרחוקה ביותר מגרה את הדמיון.

מרדכי מלען

